

POZMEŇUJÚCI NÁVRH

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

MARTINA CHRÉNA, IGORA HRAČKA, PAULA ZAJAC, NANA AEFANCA

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(parlamentná tlač 193)

1. V Čl. I sa pred 1. bod vkladajú nové body 1 a 2, ktoré znejú:

„1. V § 1 sa za písm. b) vkladá nové písmeno c), ktoré znie:

„c) zodpovednosť verejného činiteľa za škodu spôsobenú štátu alebo územnej samospráve pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy,“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 1b) znie:

„1b) § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

Doterajšie písmeno c) sa označuje ako písmeno d).

2. V § 2 sa dopĺňa písmeno c), ktoré znie:

„c) verejným činiteľom je fyzická osoba, ktorá je oprávnená konať v mene orgánu verejnej moci a fyzická osoba, ktorá je orgánom verejnej moci.“.

Nasledujúce novelizačné body sa primerane prečíslujú.

2. V Čl. I sa za 7. bod vkladá nový 8. bod, ktorý znie:

„8. Za Tretiu časť sa vkladá nová Štvrtá časť, ktorá vrátane nadpisu znie:

„ŠTVRTÁ ČASŤ ZODPOVEDNOSŤ VEREJNÉHO ČINITEĽA ZA ŠKODU

Rozsah zodpovednosti § 14a

(1) Verejný činiteľ je povinný pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} a s majetkom štátu alebo územnej samosprávy postupovať s odbornou starostlivosťou, hospodárne, efektívne a v súlade s účelom ich použitia.

(2) Verejný činiteľ, ktorý poruší povinnosť podľa odseku 1 alebo povinnosť, ktorou je viazaný pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} a s majetkom štátu alebo územnej samosprávy podľa osobitného predpisu alebo na jeho základe,^{8a)} hoci vedel, že tým môže spôsobiť škodu štátu alebo územnej samospráve, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že škodu nespôsobí, zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá takto vznikla štátu alebo územnej samospráve.

(3) Verejný činiteľ sa zodpovednosti podľa odseku 2 zbaví, ak preukáže, že bol pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy, v súvislosti s ktorým vznikla škoda, všeobecne záväzným právnym predpisom alebo rozhodnutím vydaným na jeho základe viazaný konať spôsobom, ktorý viedol k vzniku škody, a z tohto dôvodu nebol oprávnený konať inak, než ako konal.

§ 14b

(1) Ak sa na nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} a s majetkom štátu alebo územnej samosprávy podieľalo viacero verejných činiteľov, zodpovedá za škodu ten verejný činiteľ, ktorý vykonal právny úkon, ktorý je podľa zákona nevyhnutný na platnosť takéhoto nakladania.

(2) Ak právny úkon podľa odseku 1

- a) vykonalo viacero verejných činiteľov spoločne, zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne,
- b) vykonal kolektívny orgán, zodpovedajú za škodu tí verejní činitelia, ktorí ako jeho členovia vyjadrili s týmto úkonom súhlas.

(3) Ak bolo podmienkou vykonania právneho úkonu podľa odseku 1 vykonanie iného, predchádzajúceho právneho úkonu, zodpovedá za škodu aj verejný činiteľ, ktorý takýto iný, predchádzajúci právny úkon vykonal.

Uplatnenie nároku

§ 14c

(1) Ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy možno uplatniť len, ak príslušný orgán právoplatne rozhodne, že verejný činiteľ alebo orgán verejnej moci, v mene ktorého konal pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy porušil povinnosť, ktorou je viazaný pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} a s majetkom štátu alebo územnej samosprávy podľa osobitného predpisu alebo na jeho základe.^{8a)}

(2) Za rozhodnutie podľa odseku 1 sa považuje aj výsledok výkonu kontroly, dozoru alebo dohľadu, ak je jeho obsahom konštatovanie porušenia povinnosti, ktorou je verejný činiteľ alebo orgán verejnej moci, v mene ktorého koná, viazaný pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} a s majetkom štátu alebo územnej samosprávy podľa osobitného predpisu alebo na jeho základe,^{8a)} ak proti tomuto výsledku nie je možné podať opravný prostriedok alebo ho preskúmať iným postupom podľa osobitného predpisu.

(3) Rozhodnutie podľa odseku 1 sa nevyžaduje, ak kontrolu plnenia povinnosti, ktorou je verejný činiteľ alebo orgán verejnej moci, v mene ktorého koná, viazaný pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} a s majetkom štátu alebo územnej samosprávy podľa osobitného predpisu alebo na jeho základe,^{8a)} nie je oprávnený vykonať žiaden orgán verejnej moci.

§ 14d

(1) Právo na náhradu škody spôsobenej verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy má

- a) štát, ak ide o škodu, ktorá vznikla pri nakladaní s verejnými prostriedkami,^{1b)} s ktorými nakladá iný subjekt, ako územná samospráva a nakladaní s majetkom štátu,
- b) územná samospráva, ak ide o škodu, ktorá vznikla pri nakladaní s verejnými prostriedkami,^{1b)} s ktorými nakladá územná samospráva a nakladaní s majetkom územnej samosprávy.

(2) Vo veciach uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy koná z úradnej povinnosti v mene štátu alebo v mene územnej samosprávy generálny prokurátor.

(3) Ak rozhodnutie podľa § 14c ods. 1 vydá Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky alebo Úrad pre verejné obstarávanie, je povinný bezodkladne po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia zaslať jedno jeho vyhotovenie generálnemu prokurátorovi.

Poznámka pod čiarou k odkazu 8a znie:

„8a) Napríklad zákon č. 523/2004 Z. z. rozpočtových pravidiel verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.“

Doterajšia štvrtá časť a piata časť sa označujú ako piata časť a šiesta časť.

Nasledujúce novelizačné body sa primerane prečísľujú.

3. V Čl. I sa za 9. bod vkladá nový 10. Bod, ktorý znie:

„10. Za § 16 sa vkladá nový § 16a, ktorý znie:

„§ 16a

(1) Ak je verejný činiteľ poistený vo veci zodpovednosti za škodu spôsobenú pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy, nárok na náhradu škody spôsobenej verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy je potrebné pred podaním návrhu na súd predbežne prerokovať s poisťovňou, ktorá poistenie uzatvorila.

(2) Generálny prokurátor je povinný pri predbežnom prerokovaní uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy z prostriedkov poistného plnenia najneskôr do 30 dní odo dňa, kedy sa o vzniku škody dozvedel alebo do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa § 14d ods. 3.

(3) Ak nie je verejný činiteľ poistený vo veci zodpovednosti za škodu spôsobenú pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy alebo ak nie je nárok na náhradu škody pri predbežnom prerokovaní podľa odseku 1

uspokojený čo aj v časti do troch mesiacov odo dňa doručenia žiadosti o predbežné prerokovanie, generálny prokurátor je povinný domáhať sa jeho uspokojenia na súde.

(4) Každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie generálneho prokurátora, písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku podľa odseku 1.““

Nasledujúce novelizačné body sa primerane prečísľujú.

4. V Čl. I bod 10 znie:

„10. V § 17 ods. 5 znie:

„(5) Vo veciach uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy nie je možné žiadať náhradu nemajetkovej ujmy.““

5. V Čl. I sa za 13. bod vkladá nový 14. bod, ktorý znie:

„14. V § 19 ods. 2 sa na konci dopĺňa veta „Ak ide o škodu spôsobenú verejným činiteľom pri nakladaní s verejnými prostriedkami^{1b)} alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy, najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, kedy k porušeniu povinnosti došlo.““

Nasledujúce novelizačné body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

Uvedené novelizačné body sa týkajú zodpovednosti verejného činiteľa za škodu, spôsobenú štátu alebo územnej samospráve pri nakladaní s verejnými prostriedkami alebo s majetkom štátu alebo územnej samosprávy.

Potreba zavedenia tohto druhu zodpovednosti vyplynula aj z analýzy „Zodpovednosť verejných činiteľov“ vypracovanej právnikmi Zuzanou Čaputovou a Jurajom Gyarfášom (analýzu vydalo združenie Via Iuris), ktorá je dostupná na http://www.viaiuris.sk/stranka_data/subory/analzy/20110401-viaiuris-zodpovednost-verejnych-cinitelov.pdf

V časoch, keď enormne rastie tlak na verejné financie a môže byť ohrozená schopnosť štátu financovať niektoré zo svojich základných funkcií, je nevyhnutné prijať opatrenie, ktoré jednak priblíži povinnosti verejných funkcionárov k povinnostiam ostatných občanov a jednak vytvorí priestor pre aspoň čiastočnú náhradu škôd, ktoré mu vzniknú v dôsledku úmyselného alebo vedomého nedbanlivého porušenia povinností zo strany verejných funkcionárov. Účelom navrhovanej úpravy je teda dať štátu, resp. jeho daňovníkom reálnu a účinnú možnosť získať späť prostriedky, o ktoré štát alebo jednotky územnej samosprávy prídu v dôsledku vedomého porušenia povinností verejných funkcionárov pri správe a nakladaní so zvereným majetkom a finančnými prostriedkami. V tejto súvislosti dáva zákon nové procesné nástroje aj orgánom, ktoré sa často sťažujú na absenciu reálnych možností usilovať o nápravu.

Podobná právna úprava existuje napríklad aj v Rakúsku. V zmysle rakúskej právnej úpravy zodpovedajú osoby, ktoré konajú ako orgány spolkovej republiky, spolkových krajín, obcí a vymedzených iných verejnoprávnych korporácií, za majetkovú škodu, ktorú nositeľovi práva bezprostredne spôsobili pri výkone zákonov svojim protiprávnym a zavineným konaním. Zodpovednosť konštruovaná ako osobitný typ civilnej zodpovednosti a odkazuje na občianskoprávne predpisy. Ide o subjektívnu zodpovednosť, nevyžaduje sa však úmyselné

zavinenie. Zodpovednosť je vylúčená, ak nositeľ práva mohol škodu zabrániť podaním príslušného opravného prostriedku (prípadne sťažnosti) na Ústavný súdny dvor, Správny súdny dvor alebo iné právne opatrenie). Ďalšie okolnosti vylučujúce zodpovednosť sú ospravedlniteľné pochybenie alebo konanie na základe nariadenia nadriadeného. Súd má možnosť znížiť náhradu škody alebo ju aj úplne odpustiť. Z procesného hľadiska ide o uplatnenie nároku na náhradu škody v civilnom konaní. Pred podaním žaloby však nositeľ práva musí nárok písomne uplatniť voči zodpovednému, až po troch mesiacoch je možné podať žalobu. (pozri str. 52 analýzy „Zodpovednosť verejných činiteľov“)

Analýza vo svojich záverečných odporúčaniach na str. 56 odporúča nasledovné: „Zavedenie hmotnej zodpovednosti verejných činiteľov za škodu spôsobenú štátu pri výkone verejnej moci. Verejný činiteľ by mal byť zodpovedný za porušenie povinnosti pristupovať k verejným zdrojom s náležitou starostlivosťou riadneho hospodára, pričom pre zodpovednosť by sa nemalo vyžadovať úmyselné zavinenie. Uvedená zodpovednosť by teda nebola viazaná na poškodenú tretiu osobu a uplatnenie jej nároku. Zodpovednosť za škodu spôsobenú štátu doposiaľ v našej právnej úprave absentuje, inšpiráciou môže byť napr. právna úprava v Rakúsku.“

Meno a priezvisko

1. MARTIN CHREN
2. IGOR HRAŠKO
3. PAUL ZAVAC
4. IVAN ŠTEFANEC
5. Jozef Viskupič
6. ŠKRIPEK BRANISLAV
7. Helena Musnická
8. Zuzana Mies
9. Juraj Droba
10. Peter OSUSKY
11. Martin Polinčík
12. Miroslav Kadu
13. PETER POLLAK
14. DANIEL KATZAR
15. JÁN HUSÁKOV
16. MIRSLAV BERLAV

Podpis

Handwritten signatures corresponding to the list of names, including names like Martin Chren, Igor Hraško, Paul Zavec, Ivan Štefanec, Jozef Viskupič, Škripek Branislav, Helena Musnická, Zuzana Mies, Juraj Droba, Peter Osusky, Martin Polinčík, Miroslav Kadu, Peter Pollak, Daniel Katzar, Ján Husákov, and Mirslav Berlav.